

datum	08 april 2025
portefeuillehouder	Luca
contactpersoon	Douwe Schoonderwaldt
fractie(s)	D66
onderwerp	Herijking Openbare Ruimte, vragen n.a.v. Technische Sessie 13 maart

Besluitvorming

In de tijdbalk is aangegeven dat op 17 april definitieve besluitvorming plaatsvindt over SAMP & scenario's. De kadernota wordt in juli vastgesteld. Financiën en scenario's zijn nauw met elkaar verweven.

Vraag

Hoe verhoudt de besluitvorming op 17 april zich tot de besluitvorming over de kadernota? Over welke scenario's gaan we besluiten op 17 april?

- Kwaliteitsscenario (B3 of C4)?
- Weging van waarden?
- De financiële middelen voor achterstallig onderhoud?

Antwoord

De besluitvorming is uitgesteld. Zie beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 42 RvO voor een nadere toelichting.

De uitgestelde besluitvorming heeft betrekking op alle drie de aspecten:

- Kwaliteitsscenario (B/3 of C/4);
- Weging van waarden;
- De financiële middelen voor achterstallig onderhoud.

Vraag

Hoe wordt bij de besluitvorming op 17 april de boeggolf investeringen betrokken?

Antwoord

In de *Notitie Investerings in balans* is opgenomen dat de huidige boeggolf uit investeringen worden overgeheveld naar het volgende jaar. Als maatregel is daarbij de voorgestelde werkwijze meegegeven dat "onvermijdelijke terugkerende cyclische investeringen" niet worden doorgeschoven. De Herijking Openbare Ruimte is specifiek gericht op toekomstige cyclische investeringen en de cyclische exploitatie.

De cyclische investeringen die zijn aangevraagd middels besluitvorming in de Herijking Openbare Ruimte worden daarmee niet toegevoegd aan de bestaande boeggolf.

Vraag

Wat zijn de consequenties voor de boeggolf als we het kwaliteitsniveau op B3 of C4 vaststellen?

Antwoord

Voor elk kwaliteitsniveau is de achterstalligheid bepaald. Deze achterstalligheid is hoger bij beheerniveau B/3 dan bij C/4. Voor deze achterstalligheid wordt een niet-cyclische investering aangevraagd. Wanneer deze investeringen worden toegekend en zoals geprognostiseerd worden uitgegeven, dragen deze niet bij aan de boeggolf.

Vraag

Bij de begrotingsbehandeling is ten aanzien van de cyclische investeringen – gelet op de grens van het investeringsplafond - toegezegd dat de herijking van het beleid dat leidt tot de omvang van de cyclische investeringen voor al de categorieën (dus ook voor IBOR en riool) opgepakt wordt. Wanneer gaat die herijking van beleid voor IBOR en riool plaatsvinden?

Antwoord

Wat betreft IBOR is het vaststellen van de methodiek, de scenario's en het opstellen van het Strategisch Asset Management Plan (SAMP) de eerste stap. Ambtelijk gaan we hierna de instandhoudingsplannen (of beheerplannen) uitwerken en het beheer en onderhoud van de hele openbare ruimte programmeren en prioriteren. Hetgeen tot een nauwkeurige onderbouwing van zowel de cyclische als de niet cyclische investeringen en exploitatiekosten zorgt.

Wat betreft riool is het GWK vastgelegd voor 2023-2027. Dit betekent dat de herijking van dit beleid in principe plaatsvindt vanaf 2027.

Achterstallig

Er zijn diverse sheets die het achterstallig onderhoud duiden. Opvallend is dat bij bepaalde categorieën, zoals groen, verhardingen en straatmeubilair er geen achterstallig onderhoud is, en bij kunstwerken (bruggen) en de technische staat van stratelementen (stoepen & woonstraten) wel.

Vraag

Welke werkwijze/ beleid door de raad vastgesteld maakt dat er bij groen en verhardingen geen achterstallig onderhoud is en bij kunstwerken en elementen wel?

Antwoord

Dit is niet het gevolg van een bewuste beleidsmatige keuze.

De herijking is er juist op gericht om deze inzichten blijvend (en beter) te kunnen genereren en zowel nu als in de toekomst de gemeenteraad in staat te stellen om dergelijke vragen te stellen en dergelijke keuzes te maken.

Vraag

• *Welke invloed hebben de scores per object op de waarden bij de inschatting van de bedragen voor achterstallig onderhoud?*

Antwoord

Het achterstallig onderhoud en daarmee ook de bedragen blijven door de scores op de waarden ongewijzigd. De scores hebben wel invloed op hoe we het wegwerken van deze achterstalligheid prioriteren.

Vraag

• *Zijn de bedragen voor achterstalligheid openbare verlichting al verwerkt in de programmabegrotingen 2024 en 2025? Waarmee deze achterstalligheid feitelijk al verdwenen is na uitvoering van de begroting?*

Antwoord

Deze conclusie is juist.

Waarden

U werkt 1 scenario uit voor een alternatieve weging van de waarden. U geeft daarbij aan dat er 3 'harde' waarden zijn (Veilig, verantwoord investeren, toegankelijkheid en bereikbaar) en 5 'zachtere waarden'. Enkele raadsleden hebben in de technische vergaderingen gevraagd naar de mogelijke 'overlap' van de waarden. Onderstaande vragen zijn bedoeld om duidelijker te krijgen wat de overlap is en wat de effecten daarvan zijn in de criticiteit. Dit t.b.v. de scenario's voor de weging. In de waardenmatrix is geschreven hoe de waarden in de methodiek 'gemeten' worden. Daar verwijst ik in onderstaande punten naar.

Vraag

Kunt u aangeven hoe het model werkt als voor een zekere locatie er 4 waarden zijn die even zwaar wegen als de andere 4 waarden en hetzelfde meten en er een beperking in middelen is? (in dit geval een criticiteit van groen/bomen)?

Antwoord

De werking van het model bij een dergelijke situatie wordt nader toegelicht tijdens een nog in te plannen themabijeenkomst.

De beantwoording van de schriftelijke vragen ex artikel 42 RvO geeft nadere toelichting over het vervolgproces.

Vraag

Specifieke duiding:

Hoogwaardige voorzieningen gaat over geambieerd kwaliteitsniveau en beschikbaarheid. Dat benoemen we ook met B4/C4 en de criticiteit. Wat is de toegevoegde waarde van deze waarde ten opzichte van de keuze van ambitieniveau?

Antwoord

Voor de criticiteitsweging (weging van de mate van belangrijkheid van objecten) heeft dit inderdaad geen toegevoegde waarde. De bedrijfswaardenmatrix heeft een bredere toepassing dan alleen de criticiteitsweging. Deze wordt ook gebruikt om risico's te wegen die worden veroorzaakt door bijvoorbeeld gebreken. De werking van de bedrijfswaardenmatrix voor het wegen van risico's wordt later in het proces toegelicht bij de behandeling van het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP).

Vraag

Toekomstbestendig gaat over hittestress en ecologische structuur. Biodivers is alleen dit woord. Er lijkt een verband te zijn. Kunt u aangeven waar deze waarden in verschillen als het gaat om het beheer in relatie tot de besluiten die we nu nemen?

Antwoord

U heeft gelijk dat dit in de matrix dit een dubbeling is. Dank voor het constateren. Het effect op de ecologie en ecologische structuur zou geen onderdeel van de waarde toekomstgericht moeten zijn maar hoort thuis onder biodivers. Zo is dit door ons ook meegewogen in de initiële criticiteitsweging. We zullen de matrix hierop aanpassen.

Vraag

Duurzaam gaat over CO2 uitstoot (fietsen versus autogebruik) en gerooide bomen. Ook hier komen dus de bomen terug. Net als bij Toekomstbestendig en Biodivers.

Antwoord

Dit is correct. Maar dit is geen dubbeling zoals in het vorige punt. De waarde van bomen kan inderdaad in meerdere aspecten zitten. Ofwel: hun bijdrage aan bijvoorbeeld: toekomstbestendigheid, biodiversiteit, duurzaamheid. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld wegen die waarde toevoegen aan veiligheid, verantwoord investeren en bereikbaarheid.

Vraag

Hoe kan het zijn dat de jaarlijkse uitgaven (exploitatie plus vervanging) bij het kwaliteitsniveau B3 gelijk is aan dat van C4? En waarom zijn de uitgaven voor achterstallig onderhoud wel hoger bij B3? Naast een algemene toelichting, graag een voorbeeld waarmee wij ons een beeld kunnen vormen hoe dat werkt.

Antwoord

Om dit goed toe te kunnen lichten nemen we het onderhoud en de vervanging van een beplantingsvak als voorbeeld met fictieve frequenties. Fictieve frequenties worden gebruikt omdat het onderhoud en de vervanging afhankelijk is van vele factoren, waaronder bijvoorbeeld het weer. In de presentatie van de Technische Knoppensessie (13-03-2025) staat onderstaande dia. De exploitatiekosten voor Groen zijn bij kwaliteitsniveau B/3 en C/4 nagenoeg gelijk. Dit terwijl de vervangingskosten significant toenemen bij kwaliteitsniveau C/4.

Geambieerd niveau B/3			Geambieerd niveau C/4		
Assetgroep	Jaarlijks			Jaarlijks	
	Exploitatie	Vervanging		Exploitatie	Vervanging
Wegen	€ 7.107.000	€ 8.364.000	Wegen	€ 6.201.000	€ 8.675.000
Groen	€ 4.563.000	€ 1.610.000	Groen	€ 4.502.000	€ 2.020.000
Kunstwerken	€ 1.205.000	€ 4.326.000	Kunstwerken	€ 1.045.000	€ 4.762.000
Spelen	€ 180.000	€ 345.000	Straatmeubilair	€ 177.000	€ 18.000
Straatmeubilair	€ 178.000	€ 12.000	Spelen	€ 142.000	€ 428.000
Verkeersborden	€ 98.000	€ 124.000	Bebording	€ 93.000	€ 124.000
Openbare verlichting	€ 92.000	€ 465.000	Openbare verlichting	€ 94.000	€ 465.000
Totaal	€ 13.424.000	€ 15.247.000	Totaal	€ 12.254.000	€ 16.493.000

Bij kwaliteitsniveau B/3 moet een beplantingsvak in de zomer bijvoorbeeld elke 4 weken geschoffeld worden. Elke keer wanneer er geschoffeld moet worden staat er een beperkte hoeveelheid onkruid. Bij kwaliteitsniveau C/4 moet een beplantingsvak in de zomer bijvoorbeeld elke 6 weken geschoffeld worden. Elke keer wanneer er geschoffeld moet worden staat er een grotere hoeveelheid onkruid. Doordat de frequentie bij kwaliteitsniveau C/4 lager is staat er dus meer en groter onkruid. Daardoor is men bij kwaliteitsniveau C/4 per beplantingsvak iets meer tijd kwijt aan schoffelen. Ook moet er vaker heen en weer gereden worden omdat er meer en groter onkruid staat dan bij kwaliteitsniveau C/4. De exploitatiekosten zijn daarom voor beplanting bij kwaliteitsniveau B/3 en C/4 nagenoeg gelijk. Het lagere kwaliteitsniveau C/4 heeft echter wel een negatief effect op de levensduur. Doordat er meer onkruid wordt toegestaan ontstaan er sneller gaten in beplanting. Bij een relatief jong beplantingsvak kan dit gat goed hersteld worden met een nieuwe plant. Bij een wat ouder beplantingsvak ontstaan er snel meerdere gaten en is het moeilijker om er weer een goed beplantingsvak van te maken. Hierdoor wordt de levensduur van de beplanting gemiddeld genomen enkele jaren korter. Waar de beplanting bij kwaliteitsniveau B/3 gemiddeld 20 jaar meegaat zal dit bij kwaliteitsniveau C/4 eerder 17 jaar zijn. Hierdoor nemen de gemiddelde vervangingskosten per jaar toe.

Voor elke assetgroep is een dergelijke toelichting te geven waarbij de nuances net anders liggen. De uitkomst is echter dat, over alle assetgroepen heen, de totale kosten voor B/3 of C/4 nagenoeg gelijk zijn wanneer er gekeken wordt naar zowel de exploitatie als de vervanging.

De uitgaven voor achterstallig onderhoud zijn bij B/3 hoger omdat dit een eenmalige inhaalslag is voor alle assetgroepen waarbij meer dan 10% van het areaal onder het kwaliteitsniveau B/3 valt.

Vraag

Wat gebeurt er in het beheer als we kiezen voor een budget voor achterstallig onderhoud dat hoort bij onderhoudsniveau C/4 en daarna in het beheer overgaan naar B/3? Hoe merken inwoners dat?

Antwoord

Voor inwoners betekent dit dat de openbare ruimte van een hoger niveau is dan bij C/4 het geval zou zijn. Het betekent ook dat we accepteren dat een deel van de openbare ruimte al op niveau C/4 zit en blijft.

Vraag

Recent is een nieuw "gevel tot gevel" contract afgesloten. Welk kwaliteitsniveau is daarbij gebruikt? Omvat de methodiek waar we nu over spreken ook het beheer dat is ondergebracht in dit contract? Wat is de jaarlijkse contractwaarde van dit contract? En wat is de looptijd? Wat betekenen de keuzes voor deze contracten?

Antwoord

Het gevel tot gevel contract is voornamelijk bedoeld om de openbare ruimte 'schoon' te houden en in het geval van groen ook 'heel' te houden. Binnen dit contract wordt het kwaliteitsniveau B/3, vanuit het eerder vastgestelde beleid om 'sober en doelmatig' te beheren, gehanteerd.

De methodiek van de kritici bepaalt de aard en omvang van specifieke nadere opdrachten binnen het gevel tot gevel contract.

Zoals in de *Beantwoording Schriftelijke vragen art. 42 RvO van D66 Woerden inzake Gevel tot gevel contract (Z/24/069907 / D/24/145574)* is aangegeven zijn de gevel tot gevel contracten per 1 februari 2024 ingegaan. De looptijd is 3 jaar met een optie om daarna 2x met 1 jaar te verlengen en 1x met 11 maanden. De maximale looptijd is daarmee tot uiterlijk 31-12-2029.

De contractwaarde was in 2024: € 3.220.000,-. Gedurende de looptijd stijgt dit jaarlijks met de gemeente indexatie die in de begroting wordt vastgesteld.

Financieel

Als wordt uitgegaan van de bedragen die beschikbaar zijn voor beheer van de openbare ruimte dan wordt een bedrag genoemd van € 7,4 mln voor de exploitatie en € 9,8 mln voor de investeringen. In de programmabegrotingen die wij hebben ontvangen en hebben vastgesteld zijn de volgende bedragen op de pagina "kapitaalgoederen" genoemd:

Uit paragraaf kapitaalgoederen begrotingen				Riool			
Reeks IBOR				Onderhoud Vervanging			
	onderhoud	Vervanging	Totaal				
2020	7,5	7	14,5	2020	2	2,3	4,3
2021	6,7	10,9	17,6	2021	2,2	1,9	4,1
2022	8,3	7	15,3	2022	2	2,3	4,3
2023	10,9	10,4	21,3	2023	2,9	6,8	9,7
2024	10,4	13,8	24,2	2024	3,2	6,3	9,5
2025	9,9	11	20,9	2025	4,3	6,7	11
2023 incl de extra posten CWP en MJOP in bestuursbrief							
Gemiddeld '22 - 25	9,9	10,6	20,4	Gemiddeld '22 - 2	3,1	5,5	8,6
Gemiddeld '20-'25:	8,9	12,0	21,0	Gemiddeld '20-'25	2,8	4,4	7,2

Vraag

Waarom zijn uw bedragen niet gelijk aan wat in de begroting is opgenomen? En kunt u het verschil specificeren?
N.B. de toelichting op pag 7 in het boekje is niet voldoende.

Antwoord

Voor dit antwoord hebben we het exploitatiebedrag uit 2024 (€ 10,4 mln.) als uitgangspunt genomen. Echter, dit zijn de bruto lasten inclusief vaste kosten ten opzichte van ons 'netto uitgeefbaar geld'. Dit is in de begroting niet inzichtelijk voor de gemeenteraad. Het verschil wordt hieronder toegelicht.

Op pagina 7 in het Boekje Herijking Openbare Ruimte staat de volgende toelichting: Het aan IBOR gekoppelde budget van € 19,3 mln. is niet volledig besteedbaar aan het in stand houden van de openbare ruimte (exploitatie). Zo zijn er ook budgetdelen gereserveerd voor zaken als Huisvesting stadserf, Tractie, Volkstuinen, Uitvoering beleid en Verkeerszaken. Dit vertegenwoordigt een bedrag van afgerond ± € 2 mln. Dit betekent dat voor IBOR afgerond ± € 17,3 mln. beschikbaar is.

Wanneer de **algemene IBOR lasten** - € 1.146.000 (**doorbelasting loonkosten, software en licenties, storingsdienst en zuiveringsheffing**) en de **kapitaallasten** - € 5.736.000 van deze € 17,3 mln. worden afgetrokken blijft € 10,4 mln. over, zoals in de begroting is weergegeven.

Echter, onderstaande lasten zijn nog niet in mindering gebracht op de € 10,4 mln. zoals in de begroting is weergegeven:

- **Doorbelasting loonkosten** in de **assetgroepen** - € 1.528.000;
- **NUTS voorzieningen** (Elektra, water, gas, brandstof) - € 1.100.000;
- **Vergoedingen aan NS** (ProRail) - € 72.000;
- **Overige lasten** (zoals uitbesteding bediening bruggen en onderhoud particuliere bomen) - € 303.000;

Ook deze lasten zijn niet uitgeefbaar aan het onderhoud van de openbare ruimte. Wanneer we deze lasten van de € 10,4 mln. aftrekken blijft er € 7,4 mln. over dat we netto kunnen uitgeven.

Bovenstaande bedragen zijn in onderstaande tabel gekoppeld aan tabel 5 op pagina 7 van het Boekje Herijking Openbare Ruimte.

Vaste lasten	Kosten	Beschrijving lasten
Doorbelasting loonkosten	± € 2,1 mln.	€ 542.000 – Algemene IBOR lasten € 1.528.000 - Assetgroepen
Zuiveringsheffing	± € 95k	Algemene IBOR lasten
Storingsdienst	± € 38k	Algemene IBOR lasten
Software en licenties	± € 455k	Algemene IBOR lasten
Afschrijving en rente investeringen	± € 5,7 mln.	Kapitaallasten
Elektra, water, gas, brandstof	± € 1,1 mln.	NUTS voorzieningen
Vergoedingen aan NS (ProRail)	± € 72k	Vergoedingen aan de NS
Overig	± € 303k	Overige lasten
TOTAAL	± € 9,9 mln.	

Vraag

De financiële cijfers in de presentatie zijn gebaseerd op schattingen bij de huidige uitvoering van werkzaamheden. Voorbeeld: houten beschoeiing wordt door houten beschoeiing vervangen. Het kan zijn dat dezelfde functionaliteit ook op een andere -meer kosten efficiëntere- manier kan worden gerealiseerd.

Wat is uw inschatting een mogelijk financieel voordeel (in %) dat bereikt kan worden door nog kritischer te kijken naar een kostenefficiënte uitvoering?

Antwoord

De financiële cijfers in de presentatie zijn niet gebaseerd op schattingen, maar op kostenkengetallen uit de kostencalculator.

Deze vraag is in algemene zin nog niet te beantwoorden. In het Strategisch Asset Management Plan kunt u lezen hoe wij de ambitie 'verantwoord investeren' in grote lijnen vorm willen gaan geven binnen de verschillende assetbeheergroepen. Het kritisch kijken naar een kostenefficiënte uitvoering, met inachtneming van de Total Cost of Ownership van een object, is daar zeker een onderdeel van. Deze strategieën worden verder uitgewerkt in de meerjaren instandhoudingsplannen die wij gaan opstellen.

Vraag

Wanneer krijgt dat voordeel zijn beslag in de begroting?

Antwoord

Zoals in het antwoord op de vorige vraag is toegelicht worden kostenefficiënte strategieën verder uitgewerkt in de meerjaren instandhoudingsplannen. Wanneer een mogelijk financieel voordeel (in %) zijn beslag krijgt in de begroting is nu nog niet te zeggen. Wij volgen daarbij de P&C Cyclus en rapporteren aan U, zoals afgesproken, elk half jaar de voortgang.

Vraag

De jaarlijkse uitgaven voor onderhoudsniveau C4 zijn gelijk aan die voor onderhoudsniveau B3. De exploitatie-uitgaven (dus exclusief de kapitaallasten) zijn € 1,2 mln lager bij onderhoudsniveau C/4. De investeringen zijn dan 1,2 mln dan hoger. Is er een reële mogelijkheid dat de genoemde bedragen administratief nog kunnen verschuiven tussen exploitatie en investeringen bij een gekozen ambitieniveau?

Antwoord

Bij een gekozen ambitieniveau staat de verhouding tussen exploitatie en investeringen vast. Bij uitstel van vervanging (investeringen) groeit het correctief onderhoud (exploitatie) en ontstaat er mogelijk achterstalligheid. De verhouding tussen exploitatie en investeringen wordt nader toegelicht tijdens een nog in te plannen themabijeenkomst.

De beantwoording van de schriftelijke vragen ex artikel 42 RvO geeft nadere toelichting over het vervolgproces.